COOPERAREA INSTITUȚIONALIZATĂ A STATELOR ÎN VEDEREA COMBATERII CRIMINALITĂȚII TRANSNAȚIONALE ORGANIZATE

INSTITUTIONALIZED COOPERATION AGAINST TRANSNATIONAL ORGANIZED CRIME

Fredolin LECARI, ORCID: 0000-0002-3807-2427
Universitatea de Stat din Moldova

CZU: 341.123:343.9
e-mail: fredolin.lecari@gmail.com

Fenomenul criminalității transnaționale organizate apare în discuțiile doctrinarilor și practicienilor din domeniul dreptului în anii 1970. Ulterior, în anii 1990, au fost întrunite primele conferințe, au fost create grupuri de lucru având pe ordinea de zi aspecte legate de cooperarea statelor în vederea combaterii crimelor organizate ale căror consecințe afectează nu doar ordinea juridică națională, dar și cea internațională. A mai durat zece ani până statele au adoptat primul tratat universal în domeniul combaterii criminalității transnaționale organizate. La 15 noiembrie 2000, a fost adoptată Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate care a consfințit principiile cooperării internaționale în domeniu. În temeiul Convenției, a fost instituită ***Conferința Statelor-Părți la Convenția ONU împotriva criminalității organizate transnaționale*** pentru a îmbunătăți capacitatea statelor-părți de a combate criminalitatea transnațională organizată și pentru a promova și examina aplicarea prevederilor Convenției. Suplimentar, o serie de organizații internaționale cu caracter universal și regional, pornind de la pericolul sporit prezentat de criminalitatea transnațională organizată, și-au asumat angajamente de prevenire și reprimare a acestui flagel periculos. În prezentul demers științific ne propunem să identificăm sumar principalele organisme internaționale având competență normativă, logistică, consultativă în materia cooperării internaționale în vederea combaterii criminalității transnaționale organizate.

Organizația Internațională a Poliției Criminale (INTERPOL), constituită în temeiul Constituției adoptate la cea de-a 25-a sesiune a Adunării Generale la Viena în anul 1956, are următoarele scopuri: asigurarea și promovarea celei mai largi asistențe reciproce între toate autoritățile poliției penale, în limitele legilor existente în diferite țări și în spiritul Declarației Universale a Drepturilor Omului; stabilirea și dezvoltarea instituțiilor susceptibile de a contribui în mod eficient la prevenirea și reprimarea infracțiunilor de drept comun.

La sesiunea a 89-a din noiembrie 2021, Adunarea Generală a INTERPOL a aprobat Cadrul strategic 2022-2025 al organizației, ce a cuprins patru obiective strategice în vederea realizării misiunii INTERPOL în cele 195 de state membre, inclusiv în Republica Moldova, devenită stat membru al organizației la 28 septembrie 1994.

În temeiul celui de-al doilea scop strategic „Îmbunătățirea activității de poliție prin parteneriate”, INTERPOL își propune să devină liderul global al poliției în schimbul de informații, răspuns și coordonarea operațională pentru combaterea crimelor transnaționale.

Oficiul ONU pentru Droguri și Crimă (UNODC) a fost creat pentru a permite Organizației Națiunilor Unite să execute în mod integrat programele de luptă contra drogurilor și a crimei, abordând în același timp problemele interdependente ale controlului drogurilor, luptei împotriva terorismului internațional, în perspectiva dezvoltării durabile și a securității umane.

Astăzi, UNODC își organizează activitatea în cinci domenii normative, unul dintre care ține de consolidarea capacității statelor membre să facă față amenințărilor crimei transnaționale organizate. În acest sens, UNODC ajută statele să ratifice și să implementeze Convenția ONU împotriva criminalității transnaționale organizate și protocoalele la Convenție; promovarea bunelor practici, colectarea și diseminarea datelor statistice, identificarea noilor forme ale crimelor etc.

Mandatele suplimentare pentru activitatea UNODC provin de la Adunarea Generală a Națiunilor Unite, Consiliul de Securitate, Consiliul Economic și Social, Comisia Națiunilor Unite pentru Prevenirea Criminalității și Justiția Penală și Comisia Națiunilor Unite privind stupefiantele.

În conformitate cu Strategia UNODC pentru perioada 2021-2025 [1], Oficiul își propune să dezvolte și să implementeze cadrul juridic, politici și programe mai eficiente care abordează criminalitatea organizată transnațională, în conformitate cu Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate și cu protocoalele la aceasta și, în acest scop, urmează să fie acordat ajutor Conferinţei Statelor-Părţi la Convenţia ONU împotriva criminalităţii organizate transnaţionale; să fie consolidată capacitatea de implementare a reformelor instituționale și legislative la nivel național și regional în conformitate cu Convenția menționată *supra*; să fie oferit sprijin sporit pentru procesele interguvernamentale legate de criminalitatea cibernetică.

Grupul de acțiune financiară internațională (***GAFI/FATF***), înființat în anul 1989 în timpul Summit-ului de la Paris a Grupului G7 a devenit instituția interguvernamentală globală de supraveghere a spălării banilor și finanțării terorismului, ce stabilește standarde internaționale în domeniu implementate în peste 200 de țări și jurisdicții, elaborând o serie de recomandări și standarde, inclusiv în materia prevenirii crimei organizate, corupției și terorismului.

Comitetul de experți MONEYVAL, creat în anul 1997 este un mecanism permanent de monitorizare al Consiliului Europei, o organizație paneuropeană cu 46 de state membre, care raportează direct organului său principal, Comitetul de Miniștri. MONEYVAL are sarcina de a evalua conformitatea cu principalele standarde internaționale de combatere a spălării banilor și finanțării terorismului și eficacitatea implementării acestora, precum și sarcina de a face recomandări autorităților naționale cu privire la îmbunătățirile necesare ale sistemelor lor [2]. Comitetul evaluează eficacitatea măsurilor interne pentru combaterea spălării banilor și finanțarea terorismului în statele membre ale Consiliului

Europei care nu sunt membre ale Grupului de Acțiune Financiară Internațională (FATF) [3].

Agenția Uniunii Europene pentru Cooperare în Materie de Aplicare a Legii (EUROPOL) [4] sprijină autoritățile naționale de aplicare a legii din statele membre ale Uniunii Europene în lupta împotriva formelor grave de criminalitate internațională și a terorismului.

Centrul Sud-Est European de Aplicare a Legii (SELEC), fiind o organizație internațională de aplicare a legii, reunește resursele și expertiza autorităților de poliție și vamale ale statelor membre în combaterea mai eficientă a criminalității, inclusiv a criminalității transnaționale grave și organizate în 11 state din Europa de Sud-Est.

Unul din proiectele implementate în prezent de SELEC ține de consolidarea cooperării împotriva criminalității organizate transfrontaliere prin asigurarea unei abordări comune în lupta împotriva criminalității transfrontaliere. În același timp, proiectul se va concentra pe facilitarea cooperării și partajarea bunelor practici prin reunirea experților autorităților de aplicare a legii la nivel regional, organizațiilor internaționale și sectorului privat.

La fel, atribuții în domeniul combaterii criminalității transnaționale organizate sunt exercitate astăzi de ***Fondul Monetar Internațional (FMI)***, ***Banca Mondială***, ***Comunitatea Statelor Independente (CSI)*** ș.a.

Suplimentar, cu referire la cadrul instituțional național, timp de mai mulți ani Poliția de Frontieră a Republicii Moldova a avut o cooperare prolifică cu ***Misiunea Uniunii Europene de Asistenţă la Frontieră în Moldova şi Ucraina*** (***EUBAM***), care activează în RM și Ucraina începând cu anul 2005 și tot acest timp a oferit suport și asistență în consolidarea securității la frontieră. Un aspect important al acestei cooperări a privit realizarea acțiunilor comune Republica Moldova – Ucraina în vederea contracarării criminalității transnaționale organizate. În timpul acestor operațiuni, noi tendințe și domenii ale activităților ilicite internaționale au fost depistate și prevenite, inclusiv metodele și *modus operandi*.

Referințe:

1. Strategy of the United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC) for 2021–2025. [Accesat 20.08.2022]. Disponibil: https://www.unodc.org/unodc/strategy/index.html
2. https://www.coe.int/en/web/moneyval/home [Accesat 19.08.2022].
3. https://www.coe.int/ro/web/chisinau/republiv-of-moldova-and-the-council-of-europe [Accesat 22.08.2022].
4. https://www.europol.europa.eu/about-europol:ro [Accesat 20.08.2022].